

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Voti Natura

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Committitur propter homicidium, non propter detractionem diei illius vitæ; in secundo autem solam gubernat homo vitam modo debito circa divina obsequia, quæ plerumque consistunt in rebus vitæ corporalis contrariis. Adde, quod cum incertum sit, quantum vitæ unicuique superflue, juvenibus, & robustis plerumque senes superstites relinquencibus, qui carnem spiritui subicit, opera exercens, vitæ conservationi minus accommodata, non agit contra rationem. Ita ille. Sed in hoc optimum consilium erit, nihil facere sine consilio prudentis confessorij, & Superiorij *part. 5. t. 4. resol. 33.*

Et vino uti, adhibere?
12 Excusant etiam eos aliqui apud Bonac. *t. 2. disp. 2. q. ult. scilicet p. 7. num. 9.* à mortali, qui ad tollendum vini calorem adhibent nivem, etiam si inde prævideant fore, ut citius pereant: quia hæc videtur ad mortem levis, & indirecta cooperatio *p. 5. t. 4. resol. 27.* An damnatus mori per famem, possit cibum clam oblatum, & infirmus medicamentum respuere, vide *V. Occidere, n. 37. & 38.*

VOTI NATURA.

Votum est deliberata.

† **V**otum est deliberata, & voluntaria promissio facta Deo de meliori bono. Explicatur definitio. Dicitur est primo, *Deliberata*, requiritur enim ad votum ea deliberatio, quæ sufficit ad peccatum mortale, unde votum emissum in primo motu, in quo nulla est deliberatio, & libertas, vel etiam in secundo primo; in quo est deliberatio imperfecta, sufficiens solum ad committendum veniale, nullum est. Dicitur est secundo *Voluntaria*. Ad voluntarium duo requiruntur: Scientia objecti, circa quod versatur & libertas. Actus factus ex ignorantia, vel per vim, & metum, non est voluntarius, nec esse potest votum. Hinc vota infantium sunt invalida, quia non habent discursum. † Quod si dubium sit de deliberatione

Et voluntaria.

perfecta, quia fuit aliqua animi perturbatio, ex morbo, v. g. Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 3. c. 6. num. 10* docet votum obligare; quia raro contingit in his casibus deliberationem esse imperfectam, & ideo ex communiter accidentibus præsumi fuisse perfectam. Et idem in dubio circa ætatem, respondet Turrianus *opus 10. disp. 1. dub. 2.* Sed contrarium docet Sorus *lib. 7. quest. 3. art. 2. doc. 2. m.* & probabiliter Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 4. c. 1. num. 14.* distinguit, & si erat completum septennium, obligare; si non erat completum, non obligare; quia post septennium præsumitur usus rationis adesse, antea non item. Si verò dubium sit, an completum fuerit vel ne; in favorem voti præsumendum. Sed, stando in hac sententia, advertit Suarez, præsumptionem discursus post septennium posse ex contrariis conjecturis deficere, vel minui, & à contraria æquari, & tunc votum non obligare *p. 3. t. 6. resol. 50 § Notandum, & part. 4. tractat. 4. resol. 1.*

2 † Tertium, in voto necessarium *Prop* est, *Promissio*, nam quumvis aliquis proponat ex toto animo aliquid facere, adhuc non tenetur, nisi promittat. Itaque in tantum obligat votum, in quantum accessit promissio: & eo modo obligat, quo obligare se voluit promittendo. Sed circa hoc sunt multa dubia. †

3 Primum est An teneatur ad votum dubius an illud emisit? Affirmative *Certp* respondet Vasquez *in part. 2. quest. 19. art. 7. disp. 65 c. 7.* si voti adimpletio non sit multum incommoda, quia in dubiis tutior pars eligi debet. Sed contrarium teneandum est cum Maldero *in 1. 2. quest. 19. art. 5. disp. 87.* Sive votum sit positivum de faciendo aliquid, sive negativum de non faciendo, contra Garziam. Quia in tali dubio possessio stat pro libertate, & in dubiis melior est conditio possidentis *part. 2. tom. 17. resol. 45. & part. 4. t. 3. resol. 10.* Contra verò, si quis certus est se voluisse dubitare verò, an habuerit animum se obligandi; nam tunc possessio stat pro voto *part. 3. t. 6. resol. 50 §. & tandem, & part.*

¶ par. 4. t. 3. ref. 10 §. Notandum. Et 11. §. Notandum. Et quamvis Rebellius *part. 2. lib. 1. quæst. 2. sect. 2.* contrarium doceat, in casu, quo dubium non esset æquale, sed magis propensum in partem affirmativam: & in hoc casu obligari ad partem voti pro ratione majoris propensionis, docuerit Sanchez *de matrimon. tom. 1. lib. 2. dis. 41. num. 34.* tamen nostra conclusio ad hunc etiam casum extendenda est, quia possessio libertatis præponderat majori probabilitati contrariæ partis: nec vinci potest, nisi per rationes efficaces, quod votum emissum sit. Et ita docuit postea Sanchez *in Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 36.* & post ipsum Paul. *t. 3. dis. 3. punct. 9. num. 2.* & alii, *p. 2. t. 15. ref. 9. p. 3. t. 6. ref. 50. §. Notatiam, & p. 4. t. 3. ref. 12.*

*Dubia circa
voventem
Religionem
absolutè.*

4. Secundum dubium. Vovens Religionem absolutè. ad quid tenetur? Respondet Cajetanus *in 2. 2. quæst. ult. art. 4. dub. 3.* teneri illam ingredi, & si in anno probationis invenit omnia grata, profiteri; quia hæc est communis intentio voventium Religionem. Sed Navarrus *lib. 5. cons. 19. & in 2. edit. cons. 25.* putat, tale votum intelligi de ingressu ad experiendum cum omnimoda libertate ad profitendum, eo scilicet modo, quo annus probationis in jure conceditur, *cap. 1. & 2. de Regul. in 6.* Adverte autem, quod stando in prima sententia, causa legitima egrediendi è Religione est sola displicentia Religionis, & invenire eam sibi incommodam. Quam displicentiam ait Sanchez *in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 16. numer. 100.* debere esse cum passione, anxietate, & tristitia animi, sive ex naturali causa, sive ex Dæmonis tentatione proveniat, quæ duret per mensem & expelli non possit. Et si sit valde magna, excusare posse in primo congressu. Quod si quis bona fide ingressus, sua postea culpa expellatur, remanet obligatus, ac si ingressus non fuisset, quia hoc votum includit conditionem; *si detineatur, & cujus culpa conditio non impletur, tenetur voto; ac si impleta fuisset.* Toletus *lib. 4. cap. 17. num. 12.* Con-
Summa Dianna.

trarium tenet Azorius, *p. 1. lib. 11. cap. 2. quæst. 9.* & amplecti potest in casu, quo quis mediocri diligentia adhibita ad se corrigendum, ex infirmitate tamen, aut prava indole, vel habitibus, in culpas lapsus est, *part. 4. tract. 4. resolut. 25. §.* Sed hæc doctrina non videtur congruere cum responsione ad dubium tertium, nec cum doctrina *num. 18.* Si autem determinatam vovens Religionem, ingressum tentans, repulsam haberet absolutam, cessaret obligatio, ita quod, etiam si à Superioribus postea invitaretur, non teneretur amplius ingredi: quia non censetur se obligasse ad voti executionem per totam vitam; (nimis enim gravis esset hæc obligatio) seu infra annum, v. g. in quo si diligentiam adhibeat ut acceptetur, jam votum adimplet, vel dic, illud votum esse conditionatum, *si facta petitione acceptetur*: unde si non acceptetur, obligationem extinguit. Secus si Prælati repulisset ob falsam informationem, qua postea cognita vellet admittere. Lessius *lib. 2. c. 41. dub. 5. n. 44.* contra Sanchez *num. 71. part. 6. t. 7. ref. 52.*

5. Dubium tertium, Quid, si, qui vovit Religionem, promisit etiam profiteri? vel de hoc dubitat? Respondeo, in primo casu Sanchez teneri putat *in Decal. tom. 1. lib. 4. cap. 16. num. 81.* ad professionem; quia cum promiserit duo, id est ingredi, & profiteri, utrumque implere debet. Sed Reginaldus *tom. 2. lib. 18. cap. 25. num. 383.* probabiliter docet, hoc etiam votum intelligendum esse secundum Canones, concedentes annum probationis ad probandum, an Religio placet. Unde Tridentinum *sessio. 25. cap. 15. & 16.* irritat professionem emissam ante annum, & suspendit omnes renunciationes in tempus professionis, ut Novitius omnino liber sit toto anno ad exeundum, si Religio displicat; & votum supra factum intelligitur conditionaliter, *si bona fide Religio placere deprehendatur part. 2. tractat. 7. resolut. 17.* Quod à fortiori procederet, si quis Religionem ingressus, & perseverare volens, ex justa causa, licet
An etiam professionem.
Y y y y tcm,

temporanea, expelleretur; cessante enim causa, non teneretur redire; quia non est verisimile, voluisse se obligare ad superandas difficultates proficendi in omnibus probationibus possibilibus. Suarez de relig. tom. 3. lib. 4. cap. 4. numer. 15. contra Sanchez ubi supra numer. 82. tract. 7. resolut. 53. & 24. §. Notandum. In secundo casu vovens non teneretur in Religione perseverare; quia votum in dubio obligat ad id, quod minus est, dum possessio non stat pro verbis voti, quorum vovens non recordatur. Sanchez in sum. ubi supra, cap. 13. num. 17. part. 4. tract. 3. resolut. 10. §. Ex his, post medium, & resolut. 36. Qui bene addit, quod si quis dubitat, an venerit, castitatem independentem à Religione, si recorderetur verborum voti, iudicandum est secundum communem illorum intellectum, ut si expressa sit castitas & Religio, utrumque obliget principaliter, ita ut si à Religione egrediatur, teneatur castitatem servare; si vero sola Religio expressa sit; & dubitetur de intentione vovens, vel si se recorderetur se voluisse obligare ad castitatem, at dubitet an dependentem, vel independentem à Religione, castitas obligabit dependentem à Religione, nam possessio stat potius pro libertate etiam in secundo casu, cum sola expressa sit, qui enim utrumque principaliter promittit, solet utrumque exprimere, part. 4. tract. 3. resolut. 42. Ex dictis generaliter ad

De incerta
quantitate.

6. Quartum dubium: Certus de voto quoad substantiam, & dubius quoad quantitatem, vel qualitatem, ad quid teneretur? Respondeo teneri ad minus, quia ubi agitur de obligatione inducenda, interpretatio debet esse mitis, cap. 1. de iurejur. lib. 6. & l. quidquid astringenda, ff. de verb. oblig. part. 3. tract. 6. res. 50. Igitur primò, vovens Religionem in communi, non specificans hanc vel illam, vel dubitans quam specificaverit, satisfacit ingrediendo laxiorem. Sanchez cap. 13. num. 17. contra Azorium tom. 1. lib. 11. c. 13. quest. 9. p. 4. t. 3. res. 10. §. Ex his, & res. 36. in fine. Immo probabile est satisfacere,

si fiat miles S. Joannis Hierosolymitani; Nam hæc est vera Religio, ut dictum est V. Religiosi. Aragonius in 2. 2. quest. 88. art. 11. contra Sotum lib. 7. qu. 5. artic. 3. & Pontius de imp. causa 27. quest. 2. §. 4. satisfacere putat, si suscipiat Ordinem D. Jacobi, & profiteatur in illo juxta præscriptum Alexandri III. non aliorum Pontificum, qui illud ex parte immutaverunt. part. 2. tract. 16. resolut. 36.

7. Secundò, qui vovit castitatem, & dubitat an promiserit omnimodam, an tantum conjugalem; perpetuam, an ad tempus, teneretur solum ad conjugalem, & temporaneam. Sanchez sum. tom. 1. lib. 4. c. 13. n. 16. & 17. p. 3. t. 6. res. 50. §. 1. circa medium, & p. 4. t. 3. res. 36. §. Verum, post initium.

8. Tertio, qui vovit dicere Rosarium, & dubitat an promiserit totum, vel tantum tertiam ejus partem, obligatur solum ad tertiam partem; quia tertia pars Rosarii Rosarium etiam appellatur. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 8. n. 5. p. 3. t. 6. res. 50. initio, & p. 4. t. 3. res. 10. §. Ex his, in fine.

9. Quarto, qui vovit dare alicui Ecclesie triticum, vel nummos, & dubitat an de majoribus nummis, & mensuris promiserit, vel de minoribus, teneretur de minoribus: nisi aliqua ratio verisimilior fundet præsumptionem in contrarium. Rebellius p. 1. lib. 2. q. 14. sect. 2. num. 10. res. 50. cit. in fine §. 1.

10. Quintò, Promittens aliquem calicem Ecclesie, nihil explicans de materia, non teneretur dare aureum, sed argentum, immò nec totum argenteum, sed solum quoad cuppam, quia talis est etiam aptus divino cultui, Merolla 10. 1. disp. 3. c. 3. n. 109. l. d. §. Vnde, & p. 4. t. 3. res. 48. §. Inferitur primò.

11. Sextò, vovens dare vinum ad usum Sacrificii; satisfacit dando decens pro tali usu, licet non optimum. Et vovens dare panem pauperibus, satisfacit dando panem pauperibus usitatum, etiamsi non sit ex puro tritico, secundum Merollam ibid. n. 110. Et universaliter in dubiis satis est quæcumque quantitas.

Vel qualitate

eitas, vel qualitas, qua censetur promissio verè compleri, etiamsi infima sit. *Vnde in fine, & part. 4. tract. 3. res. 48. in fine.* An vovens singulis, v. g. sabbatis jejunare, aut non comedere ova, &c. possit comedere carnes in Vigilia Nativitatis ea die occurrente, Vide *V. Jejunium, num. 10.* Ubi etiam, *n. 57.* habebis, an vovens jejunare extra Quadagesimam, possit comedere lacticia. Vovens quotannis communicare in festo Annunciationis, non tenetur communicare eo anno, in quo dictum incidet in feria sexta Parasceves, licet eo die non sit prohibitum communicare, ut dictum *V. Communionis, num. 59. p. 6. t. 6. res. 19.*

Facta Deo,

12. ¶ Quarta particula definitionis voti est, *facta Deo*, & nomine Dei intellige etiam Sanctos, quatenus peculiari modo sunt Deo conjuncti.

De meliori bono. Id est de re possibili,

13. Quinta est, *de meliori bono*, & hæc determinat materiam voti, ut primò sit possibilis. Votum enim de re impossibili nullum est. Hinc si quis vovit jejunare tali die, & in eo est legitime impeditus, non tenetur. ¶ Et si promissio alligata fuit illi diei ob speciale motivum, non tenetur jejunare in crastino; tenetur verò, si promissit principaliter jejunium, & deinde secundario in tali die, ut dicunt aliqui. Quod, si de hoc dubitet, Sanchez *cap. 14. num. 31.* putat teneri; quia possessio stat pro voto. Sed mihi placet negativa sententia Cajetani *in 2. 2. quaest. 88. a. 12. in fine*: quia ex dictis, in dubio circa obligationem stricta fieri debet interpretatio. Neque possessio stat pro voto, quia dubium est an emissum sit cum dependentia ad talem diem. *part. 3. tit. 5. resolut. 26.* Item ex defectu possibilitatis, qui vovit jejunare aliquo die in pane & aqua, sed non potest, nisi sumendo parvum vini, aut oblonii in quantitate notabili, non tenetur jejunare: quia res promissa in individuo, quod est jejunium in pane & aqua, est impossibilis. Similiter, qui vovit recitare septem Psalmos, & nec librum habeat, nec memoria teneat nisi unum, non tenetur illum septies repetere, maxime si est ex majoribus, sed

ad nihil tenetur. Sanchez *lib. 1. cap. 19. n. 3.* contra Sancium *p. 3. t. 5. res. 67.* Rursus, qui vovit aliquo die jejunare, ubi fregit jejunium, bis comedendo, non tenetur amplius ad jejunium illius diei: sicut si vovit jejunare in pane & aqua, postquam fregit jejunium bibendo vinum, non iterum peccat, si iterum bibat. Vide *V. Jejunium, num. 7.* Virgo etiam, quæ vovit solum integritatem signaculi, ubi semel virginitatem amittit, potest nubere, quia virginitatem quam vovit, amplius servare non potest. Sed, si dubitat an voverit solum integritatem, tenetur servare perpetuam castitatem, quia tale votum censetur votum continentia absolutum. *part. 2. tract. 31. res. 60.*

14. ¶ Secundò, materia voti debet esse *Bona*, bona: nam si sit mala, vel indifferens, votum non tenet. In dubio verò, an sit bona vel mala, non potest vovens contra id votum operari sine legitima dispensatione, vel interpretatione Pontificis, qui declaret, an sit bona, & consequenter an Deus tale votum acceptaverit: nam quod voluerit obligari, certus est, & dubium non est ex parte promittentis, sed ex parte Dei acceptantis. Suarez *de Relig. to. 2. lib. 4. c. 6. num. 12.* Sed Sanchez *in sum. to. 1. lib. 4. c. 6. numer. 6.* probabiliter docet, tale votum non obligare, & si circa hanc bonitatem, & malitiam sint opiniones probabiles, utramlibet sequi posse, etiam minus probabilem. *p. 4. tit. 3. res. 13.*

15. ¶ Tertio, debet esse de bono meliori, id est cum quo majus bonum non sit impossibile. Hinc votum nubendi non tenet, quia matrimonium impedit cœlibatum, quod est majus bonum. Posset tamen esse validum, si cui ob proclivitatem in venerem cœlibatus esset moraliter impossibilis. ¶ Sed an votum castitatis, vel non nubendi factum à proclivi in venerem valeat? *Homo bonus vol. 1. p. 2. res. 28.* probabile putat, non valere, nam huic, ob lapsum in libidines, matrimonium esse salubrius. Sed tu cogita. Nam ego existimo, debere petere dispensationem ab Episcopo

Yyyy 2.

part. 4.

part. 4 t. 4. resol. 102. & iterum p. 10. t. II. ref. 47

Ex quo ultimo capite non est invalidū votum de nō acceptatione Episcopatum. 16. Petes hic: An votum de non acceptatione Episcopatum teneat? Sylvester non tenere inquit v. *iuramentum* 4 n. 1. quia, qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: est enim status perfectionis: Ergo ejus negatio non est bona. Sed illa propositio procedit in eo, qui irreprehensibilis esset, qualitates ab Apostolo *Tit. 1.* requisitas haberet: Episcopatus enim in tantum est status perfectionis, in quantum perfectionem in subiecto requirit: quam perfectionem, etiam qui haberet, de se non præsumere, ad Heroicum humilitatis gradum pertineret. Ad quem cum pervenissent D.D. Augustinus, Gregorius, Ambrosius, ne Episcopi crearentur, magnopere restiterunt, & Patres Societatis hoc votum emittunt approbantibus Pontificibus. Et ita tale votum tenere, tenet D. Thomas 2. 2. *quest. 185. art. 2.* quem sequitur Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 2. de iuram. cap. 13. num. 13. & lib. 2. de voto cap. 11. num. 10. & 11.* Quæ doctrina procedit etiam in voto respuendi officia secularia, *num. 6. tract. 7. resolut. 17.* Et hinc sequitur, votum Religionis non posse propria auctoritate in Episcopatum commutari, quia Episcopatus idem est perfectior religione, quia majorem perfectionem requirit: non quia ad illam magis conducatur. Et ita tenet mordicus Palaeus *tom. 3. tract. 13. disp. 1. punct. 16. num. 2.* & determinatum videtur in *cap. penult. de voto.* Quanquam contrarium asserat Vivald. p. 1. *tit. de imped. matr. num. 89.* & ad citatum textum respondeat, p. 6. t. 6. *resol. 62.*

Vel officia
secularia.

VOTI SPECIES.

VOTUM
aliud sim-
plex, aliud
solemne.

17. ¶ Votum imprimis aliud est simplex, aliud solemne. Primum consistit in sola promissione voventis. Secundum addit acceptationem per superiorem, vel ab eo substitutum ex parte Dei. Votum solemne est in professio-

ne religiosa, de qua vide V. *Professio*, & Aliud personale in voto castitatis adnexio Sacris Ordinalibus. Reliqua sunt simplicia. Secundum, aliud reale. votum dividitur in personale, & reale. Primum est, quod impleri debet per personam, ut votum castitatis, peregrinationis, &c. Secundum, quod implendum est per aliam rem, ut votum de elemosyna, &c. quod potest impleri per alium.

18. Tertium, dividitur in absolutum, Aliud absolute conditionale, & pœnale. Votum absolutum est, quod emittitur ex affectu rei, quæ votetur, sine ulla conditione, aut pœna. Conditionale, quando aliquid promittitur, si ponatur talis conditio. Pœnale, cum aliquid promittitur in pœnam, v.g. *si lusero, voveo solvere tantam pecuniam.* Inter hæc vota est magnum discrimen quoad dispensationem, & commutationem, ut infra dicemus. Est etiam discrimen essentielle, quod votum absolutum statim obligat positis circumstantiis, pro quibus fit. Conditionatum non obligat, nisi ponatur conditio. Et quidem probabile est non obligare, etiam si conditio ex culpa voventis non ponatur; nam vovens non censetur se voluisse obligare, nisi posita tali conditione: quocumque ergo ex capite non ponatur: votum non obligabit. Et sic ait Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 17. num. 21.* quod si quis vovit Religionem, si per annum à fornicatione abstineret, non abstinens postea, sive ex malitia, sive ex prava intentione, non tenetur ad Religionem, quamvis fortasse peccet contra votum. Et probabiliter etiam dicendum est, quod qui vovit sub conditione, si sanitatem recuperet infra mensem, & postea ex intemperantia non obtinet, non tenetur ad votum: quamvis contrarium etiam probabiliter docuerit Sanchez *in sum. tom. 1. l. 4. cap. 23. numer. 46.* & deinceps *part. 4. t. 4. resolut. 101.* Sed hæc doctrina non videtur congruere cum doctrina *resolut. 25.* tradita à nobis n. 4.

19. Votum pœnale tunc obligat ad pœnam, quando scienter & culpabiliter violatur. Qui enim vovit verbi gratia

non.